

Binnen de vaste commissies voor Financiën en Sociale Zaken en Werkgelegenheid, hebben enkele fracties de behoefte om over de brief van de staatssecretaris van Financiën, mede namens de minister van SZW, d.d. 1 april 2011 inzake stopzetting van de kinderopvangtoeslag voor toeslagaanvragers die niet hebben gereageerd op de herhaalde verzoeken van de Belastingdienst om het LRK-nummer van de opvanglocatie van hun kind(-eren) door te geven (Kamerstuk 31 322, nr. 118) enkele vragen en opmerkingen voor te leggen.

De vragen en opmerkingen zijn op 21 april 2011 aan de staatssecretaris van Financiën voorgelegd.

De voorzitter van de commissie,
Dezentje Hamming-Bluemink

De adjunct-griffier van de commissie,
Giezen

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben met instemming kennisgenomen van het voornemen van de staatssecretaris van Financiën tot stopzetting van de kinderopvangtoeslag. De leden van de VVD-fractie hebben veel waardering voor de inspanning die de Belastingdienst zich heeft betracht om ouders die nog niet de benodigde gegevens hebben doorgegeven te bereiken. Wel hebben de leden nog enkele vragen:

Met 9800 ouders die de benodigde gegevens niet hebben doorgegeven en voor wie nu dus stopzetting van de toeslag dreigt, heeft dus bijna 3% van de toeslagontvangers niet gereageerd op de herhaalde oproepen van de Belastingdienst. De leden van de VVD-fractie vinden dit een hoog percentage en vragen wat de verklaring daarvoor is?

Zijn er bij deze groep van 9800 gezinnen die in een ander EU-land, IJsland Noorwegen of Liechtenstein, verblijven maar een toeslagpartner in Nederland hebben en toeslag ontvangen voor opvang in dat buitenland?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA

De leden van de PvdA-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris en zijn tevreden over de veelheid aan pogingen van de Belastingdienst om de ouders die recht hebben op kinderopvangtoeslag te bereiken.

Kan de staatssecretaris aangeven hoeveel ouders er op dit moment niet zijn bereikt? De leden willen weten welke redenen de ouders opgaven bij het laatste telefonische contact om niet eerder te reageren? Welke kenmerken heeft deze groep naar inkomens- en opleidingsniveau? En wat is verder over hun achtergrond te zeggen? De leden van de PvdA-fractie willen dat alleen ouders die overduidelijk geen recht hebben op kinderopvangtoeslag worden geconfronteerd met stopzetting van die toeslag. Hoe garandeert de staatssecretaris dat? Kan hij voorkómen dat ouders die toch recht hebben op kinderopvangtoeslag in acute financiële problemen komen als gevolg van terugbetalingsplicht van het reeds ontvangen voorschot? Geldt een hardheidsclausule?

Hoe groot is de groep toeslagontvangers op dit moment die een onjuist LRK-nummer heeft doorgegeven? De leden van de PvdA-fractie willen weten of hier ook bepaalde achtergrondkenmerken de boventoon voeren. Hoe is deze groep samengesteld? En waarom hebben deze ouders een onjuist LRK-nummer doorgegeven? Was daarbij sprake van opzet, of is dat een gevolg van een gebrek aan kennis van de aanvraagprocedure? Als ouders hebben aangegeven dat zij de aanvraagprocedure erg ingewikkeld vinden, willen de leden van de PvdA-fractie dat die ouders tegemoet worden gekomen. Graag een reactie van de staatssecretaris.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PVV

De leden van de PVV-fractie hebben, enigszins met verbazing, kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris inzake stopzetting van de kinderopvangtoeslag.

Volgens de Miljoenennota 2011 wordt er € 225 miljard aan belastingen en premies begroot, voor de toeslagen wordt € 10 miljard begroot (4,5%) , waarvan € 3 miljard (1¼ %) wordt uitgetrokken voor de kinderopvangtoeslag. Voor de kinderopvangtoeslag zijn 98 000 toeslaggerechtigden.

In de toeslagen gaat een substantieel bedrag van de belasting en premies om. De staatssecretaris is het waarschijnlijk met de leden van de PVV-fractie eens dat er met publiek geld verantwoordelijk omgegaan dient te worden. Het is dan ook onverantwoordelijk om voor 30% van de uitkeringen kinderopvangtoeslag tot uitkering over te gaan als er met de verstrekte gegevens iets mis is. De leden van de PVV-fractie vragen op welke grondslag er overgegaan wordt tot het doen van voorschotten kinderopvangtoeslag als de daarvoor benodigde gegevens niet compleet zijn aangeleverd. Wat is de grondslag om over te gaan tot de bevoorschotting als er sprake is van incomplete gegevens? In het licht van het bovenstaande betwijfelen de leden van de PVV-fractie dan ook of er door de staatssecretaris wel verantwoordelijk met de publieke middelen wordt omgegaan.

Heeft de staatssecretaris wel een grondslag om over te gaan tot de ambtshalve stopzetting van de voorschotten van de kinderopvangtoeslag van 9800 toeslaggerechtigden? Immers, de staatssecretaris zag genoeg grondslag om gedurende vier maanden bij het ontbreken van de noodzakelijke gegevens de bevoorschotting te continueren voor 30% van de gevallen.

Voor 9800 (10% van het totaal) gevallen is geen LRK-nummer aangeleverd. Er is echter wel vier maanden voorschot verleend, daarmee is een bedrag van € 98 miljoen gemoeid. Nu heeft de staatssecretaris met veel bravoure wel de bevoorschotting van deze groep stopgezet en zegt hij toe om tot terugvordering over te gaan van de verleende voorschotten. Kan de staatssecretaris gefundeerd aangeven welk bedrag hij verwacht dat hiervan daadwerkelijk ingevorderd wordt?

Voor 20 000 (20,5% van het totaal) gevallen is een foutief LRK-nummer aangeleverd. Ook hier is weer vier maanden voorschot verleend, daarmee is een bedrag van € 200 miljoen gemoeid. Voor deze groep heeft de staatssecretaris de bevoorschotting niet stopgezet en is hij niet tot terugvordering over gegaan van de verleende voorschotten. Integendeel, de bevoorschotting van deze groep gaat onverkort voort. Kan de staatssecretaris gefundeerd aangeven op welke gronden hij de beslissing baseert dat hier onverkort doorgedaan kan worden op de ingeslagen weg?

Deze gang van zaken roept grote vraagtekens op over de verlening van de kinderopvangtoeslag. Dit gecombineerd met eerdere berichten over deze toeslag waarbij er ook als sprake was van malversaties doet bij de leden van de PVV-fractie de vraag rijzen of er niet structureel iets mis is bij de verlening van de kinderopvangtoeslag. De vraag rijst dan ook hoe er nog op deze lichtzinnige wijze doorgedaan kan worden. Voor Henk en Ingrid is het niet te rechtvaardigen dat er € 300 miljoen belasting- en premiegeld op een dergelijke wijze ongecontroleerd de deur bij het ministerie van Financiën uitgaat. Het lijkt wel of het iedere maand Suikerfeest, Sinterklaas of Chanoeka is op het ministerie van Financiën. Het is niet te verantwoorden dat er met geld op een dergelijke manier wordt omgesprongen, terwijl Henk en Ingrid de broekriem moeten aanhalen.

De brief betreft alleen de kinderopvangtoeslag. De leden van de PVV-fractie zijn benieuwd of er bij de zorgtoeslag, de huurtoeslag en het kindgebondenbudget ook niet sprake is van een dergelijk Sinterklaasfeest. Het lijkt de leden van de PVV-fractie dan ook de hoogste tijd dat er een duidelijke rapportage komt over de uitvoering van de toeslagen. Maar dan wel op een zeer korte termijn. Het geklungel met de toeslagen duurt deze leden nu al veel te lang. Als het niet anders kan moet er maar een Kamerdebat of een Kameronderzoek komen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris waarin hij de Kamer informeert van zijn voornemen om de bevoorschotting van de kinderopvangtoeslag stop te zetten. Deze leden hebben wel enkele vragen hierbij.

Wat is de termijn waarop de bevoorschotting weer wordt hersteld indien toeslagontvangers het LRK-nummer alsnog doorgeven?

Kan de staatssecretaris aangeven welke stappen er worden ondernomen om er op toe te zien dat de bevoorschotting in dat geval op de kortst mogelijke termijn weer wordt hersteld?

De staatssecretaris geeft aan dat het ontvangen voorschot over de maanden januari 2011 tot en met april 2011 wordt teruggevorderd. Waarom is hiertoe nu besloten? Wat is de achtergrond van dit besluit? Is de staatssecretaris bereid om dit voornemen te heroverwegen? Hoe wordt rekening gehouden met de financiële gevolgen voor de betrokken toeslagontvangers? Hoe gaat deze terugvordering precies in zijn werk? Op welke wijze worden de betrokken toeslagontvangers hierover geïnformeerd?

Waarom wordt het bedrag over de maand april nog bevoorschot, terwijl dit ook vrijwel zeker direct weer wordt teruggevorderd?

Begin januari 2011 heeft de Belastingdienst zelf voor meer dan 350 duizend aanvragers de koppeling kunnen maken. Waarom heeft de Belastingdienst dit niet voor alle aanvragers kunnen doen? Hoe kan het zijn dat 114 duizend toeslagontvangers in het verleden een registratienummer hebben doorgegeven dat onjuist, onvolledig of verouderd was? In de brief schrijft de staatssecretaris dat de bevoorschotting van een groep van circa 20 duizend toeslagontvangers die wel een registratienummer heeft doorgegeven maar dat niet koppelt met het LRK nog niet wordt stopgezet. Op welk moment wordt ook deze bevoorschotting stopgezet? Welke criteria worden hierbij gehanteerd?

Deelt de staatssecretaris de mening dat de website van het LRK nog steeds zeer beperkte functionaliteiten kent? Zo kun je in Rotterdam geen gastouder zoeken op adres, zodat je zelf een groot aantal pagina's moet doorzoeken. Kunt u snel de zoekfunctionaliteiten verbeteren? Zo nee, waarom niet?

Een aantal ouders benadert de politiek met de klacht dat zij door de Belastingdienst gebeld zijn met de mededeling dat er nog geen LRK-formulier is ingevoerd. Zij beweren echter een of twee keer een formulier te hebben opgestuurd. De medewerkers bevestigen dat er wachtrijen zijn bij de invoering van formulieren. Herkent u deze klachten? En welke actie moeten deze ouders ondernemen om de stopzetting niet door te laten gaan?

De staatssecretaris schrijft in zijn brief *«Een belangrijke oorzaak hiervan is dat de opvanggegevens die de betrokken toeslagaanvragers in het verleden bij de Belastingdienst/Toeslagen hebben opgegeven onjuist, onvolledig of verouderd zijn»*. Wat zijn de andere oorzaken die geleid hebben tot het feit dat honderdduizenden ouderen geen LRK-nummer hebben doorgegeven? En wat heeft u gedaan aan de oorzaken die binnen het domein van de Rijksoverheid liggen. Graag een uitvoerige beantwoording van deze vraag want het is niet normaal dat de overheid gewoon maar constateert dat honderdduizenden burgers een fout maken: dan is de procedure te ingewikkeld, de formulieren te ingewikkeld, de formulieren onbegrijpelijk of er klopt meer niet. Deelt u deze mening?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

De leden van de SP-fractie hebben met verbazing kennisgenomen van het bericht dat de kinderopvangtoeslag wordt stopgezet voor ouders die nog niet hebben (kunnen) doorgeven of hun gastouder is geregistreerd in het LRK. De leden van de SP-fractie zijn van mening dat niet de ouder de dupe moet zijn als zijn of haar gastouder niet geregistreerd is in het LRK. Ook worden ouders nu verantwoordelijk gemaakt om te controleren of zijn of haar gastouder wel geregistreerd is en of het registratienummer wel klopt. De leden van de SP-fractie vragen waarom deze verantwoordelijkheid niet neergelegd wordt bij de bemiddelingsbureaus of de gastouders zelf? En vervolgens de rekening bij hen, dus niet de ouder, neer te leggen als zij zich niet hebben gehouden aan het registreren in het LRK?

De leden van de SP-fractie vragen waarom het LRK niet gekoppeld is aan de gegevens van de Belastingdienst zodat deze gegevens niet opgevraagd hoeven worden bij de ouders. Is de staatssecretaris nog voornemens de gegevens van het LRK te koppelen aan de gegevens van de Belastingdienst? Zo nee, waarom niet? Worden deze gegevens bij ingebruikname van het nieuwe toeslagensysteem wel gekoppeld? Indien ja, waarom kan er geen overgangsregeling gelden tot de invoer van het nieuwe toeslagensysteem? Indien nee, waarom kunnen de gegevens niet worden gekoppeld en kan daar nog een oplossing voor worden gevonden voordat het nieuwe toeslagensysteem «live» gaat?

Heeft de staatssecretaris een verklaring voor het feit waarom veel gastouders zich niet registreren in het LRK? Zo ja, wat is de oorzaak? Zo nee, is de staatssecretaris voornemens dit te onderzoeken? Zo ja, op welke termijn? En zo nee, waarom niet? Wat gaat de staatssecretaris doen om ervoor te zorgen dat gastouders zich gaan registreren in het LRK?

Wanneer krijgen ouders weer recht op kinderopvangtoeslag, is dat op het moment dat de ouder het LRK-nummer aan de Belastingdienst doorgeeft? Is de staatssecretaris bereid om ervoor te zorgen dat, wanneer blijkt dat de gastouder al geruime tijd staat ingeschreven in het LRK, de kinderopvangtoeslag met terugwerkende kracht weer toe te kennen aan de ouder? Zo nee, waarom niet?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van GroenLinks

De leden van de GroenLinks-fractie hebben kennisgenomen van de brief over het stopzetten van de kinderopvangtoeslag. Deze leden vinden het jammer dat 9800 ouders de dupe zijn van de wijzigingen in het stelsel voor de gastouderopvang. Is er inzicht in de groep ouders die het betreft, zo willen deze leden weten. Gaat het met name om vraagouders die gebruik maken van gastouderopvang of gaat het ook om ouders die gebruik maken van kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang? Richting die laatste groep is er immers veel minder voorlichting gegaan. Deze ouders zijn wellicht niet op de hoogte van de wijzigingen.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen of het wel terecht is dat de verantwoordelijkheid voor een soepele overgang naar het nieuwe stelsel uiteindelijk bij de ouders terecht komt. In hoeverre is het ontbreken van een (juist) registratienummer te wijten aan de vraagouders?

De staatssecretaris geeft aan dat in maart de toeslagontvangers die nog steeds niet gereageerd hadden zijn gebeld. Is het de Belastingdienst toen gelukt iedereen te pakken te krijgen? En zo nee, bij hoeveel aanvragers is het wel gelukt?

II. Reactie van de staatssecretaris